

ZŠ a MŠ
Lípa nad Orlicí
škola plná pohody

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„Naučte se být dítětem a porozumíte jemu i jeho duši“

Základní škola a Mateřská škola, Lípa nad Orlicí, okres Lípa nad Orlicí	
Školní vzdělávací program MŠ	
Č.j.:	77/2021/MŠ
Vypracovala:	Marie Nedomanská, DiS
Schválila:	Mgr. Zuzana Brzokoupilová Hartmanová
Pedagogická rada projednala dne	31.8. 2021
Program nabývá platnosti ode dne:	31.8. 2021
Program nabývá účinnosti ode dne:	1. 9. 2021
Změny jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.	

Vypracovala s kolektivem pedagogických pracovníků mateřské školy.

Marie Nedomanská, DiS

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vychází z podmínek MŠ Lípa nad Orlicí

OBSAH ŠVP PV:

1. ÚVOD
2. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE
3. CHARAKTERISTIKA MŠ
4. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ
 - 4.1 Organizační podmínky
 - 4.2 Psychosociální a psychohygienické podmínky
 - 4.3 Materiální podmínky
 - 4.4 Personální podmínky
 - 4.5 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
 - 4.6 Podmínky vzdělávání dětí nadaných
 - 4.7 Podmínky vzdělávání dětí od 2 do 3 let
 - 4.8 Spolupráce s rodiči
 - 4.9 Ekonomické podmínky
5. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ
6. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU
7. OBSAH PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ
8. VZDĚLÁVACÍ OBSAH
9. EVALUACE

-

1. ÚVOD

Tento program vznikl na podkladě konečné verze Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání na základě ustanovení zákona č.82/2015 Sb. A zákona č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů s účinností od 1. 9. 2020.

Při tvorbě ŠVP PV jsme vycházeli z poznatků a zkušeností získaných v průběhu uplynulých let.

V podmínkách jednotřídní školy je totožný s třídním programem. Program byl schválen na pedagogické poradě dne.

Mateřská škola, Lípa nad Orlicí 139
517 21 Týniště nad Orlicí

IČO: 709 99 392
telefon školy: 494 371 427
e-mail: reditelka@zsmslipa.cz
ms@zsmslipa.cz
www.zsmslipa.cz

Odpovědná osoba: Mgr. Zuzana Brzokoupilová Hartmanová – ředitelka ZŠ a MŠ

Učitelky MŠ: Marie Nedomanská, DiS., Michaela Vlčková, DiS

2. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE

Základní údaje o škole	
	<i>Mateřská škola je součástí zařízení sloučeného z těchto součástí: mateřská škola, základní škola, školní jídelna, školní družina.</i>
název školy	<i>Základní škola a Mateřská škola, Lípa nad Orlicí, okres Rychnov nad Kněžnou</i>
adresa základní školy internetové stránky	<i>Lípa nad Orlicí 79, 517 21 Týniště nad Orlicí www. zsmslipa.cz</i>
právní forma	<i>příspěvková organizace</i>
adresa mateřské školy	<i>Lípa nad Orlicí 139, 517 21 Týniště nad Orlicí</i>
IČO	<i>709 99 392</i>
IZO ZŠ REDIZO	<i>102390461 600097315</i>
vedení školy	<i>Ředitelka, statutární zástupce: Mgr. Zuzana Brzokoupilová Hartmanová</i>
kontakt na ředitelku	<i>tel.: 494 371 409 e-mail: reditelka@zsmslipa.cz</i>

Zřizovatel	
název zřizovatele	<i>Obec Lípa nad Orlicí</i>
adresa zřizovatele	<i>Lípa nad Orlicí 23, 517 21 Týniště nad Orlicí</i>
Kontakt	<i>+420 494 371 416, mobil: +420 724 179 760, fax: 494 371 416 lipa@nadorlici.cz, starosta.lipa@nadorlici.cz</i>

součásti školy	Kapacita
Mateřská škola	<i>28 dětí</i>
Základní škola	<i>35 žáků</i>
Školní družina	<i>25 žáků</i>
Školní jídelna	<i>60 jídel</i>

Základní informace

Statistické údaje

Počet částí:	2 - Lípa nad Orlicí, Dlouhá Louka
Katastrální výměra	1057 ha
Nadmořská výška:	252 m.n.m.
Počet obyvatel:	576 obyvatel
Průměrný věk:	39
Pošta:	Týniště nad Orlicí
Zdravotnické zařízení:	Týniště nad Orlicí
Policie:	Týniště nad Orlicí
Škola:	místní základní škola a mateřská škola
Vodovod:	Ano
Plynofikace:	Ano
Kanalizace (ČOV):	Dešťová

Kontaktní a identifikační údaje

Oficiální název:	Obec Lípa nad Orlicí
Přidružené části:	Dlouhá Louka
Adresa:	Lípa nad Orlicí 23, 517 21 Týniště nad Orlicí
Telefon:	494 371 416 725 081 128
Fax:	494 371 416
E-mail:	lipa@nadorlici.cz, starosta.lipa@nadorlici.cz
IČO:	00275077
Číslo účtu:	1242882389/0800

3. CHARAKTERISTIKA MŠ

Vybudování: v akci „Z“

Uvedení do provozu: září 1977

Areál školy tvoří – popis budovy: budova MŠ a ŠJ, rozlehlá zahrada

Zřizovatel: Obec Lípa nad Orlicí

517 21 Týniště nad Orlicí

Právní subjektivita: od 1. 1. 2003

Typ: celodenní provoz

Provozní doba: 6.15 - 15.45 hod

Kapacita MŠ: 24 dětí, od 1. 1. 2011 změna na 28 dětí (jednotřídní)

Personální obsazení:

Učitelka MŠ: Marie Nedomanská, DiS

Učitelka MŠ: Michaela Vlčková, DiS

Provozní zaměstnanci: Eva Bašová, Gábina Poslušná

MŠ se nachází v jednopatrové budově, bez suterénu. V přízemí najdeme třídu s hernou, šatnu pro děti i zaměstnance, kuchyň, skladové prostory úklidovou místnost a jídelnu pro ZŠ. Součástí je hygienická zařízení pro děti i zaměstnance.

Okolo MŠ je rozlehlá zahrada. Na zahradě je řada herních prvků - skluzavka, průlezky, houpačky, pískoviště, stoly, lavičky, hmyzí domeček, bylinková spirála i záhony s květinami apod.

Mateřská škola má velmi výhodnou polohu a dostupnost autobusové i železniční dopravy. Budova i zahrada MŠ se nacházejí v klidném prostředí ve středu obce. Děti mají blízko do přírody, nedaleko je dětské hřiště i fotbalový areál.

4. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Veškeré podmínky jsou podrobně specifikovány ve školním řádu MŠ, vnitřním hygienickém předpisu, předpisech školní kuchyně a dalších dokumentech školy.

4.1 Organizační podmínky

MŠ je v provozu v pracovní dny od 6.15 hod do 15.45 hod.

Ráno se děti scházejí do 8.00 hodin, pozdější příchod lze dohodnout s učitelkou předem.

Vyzvedávání dětí probíhá po obědě (12.00 – 12.15 hod) a odpoledne od 14.30 hod do 15.45 hodin, v jinou dobu kdykoliv po předchozí dohodě s učitelkou.

Průběh činností dětí během dne – REŽIM DNE:

6.15 - 8.15 hod.	spontánní hry a činnosti
8.15 - 8.45 hod.	ranní cvičení a pohybové hry
8.45 - 9.00 hod.	hygiena, svačina
9.00 - 9.30 hod.	didakticky cílené řízené činnosti ve skupinách
9.30 - 9.45 hod.	hygiena, příprava na pobyt venku
9.45 - 11.45hod.	pobyt venku
11.30 – 12.15 hod.	oběd, hygiena
12.15 – 14.15 hod.	odpočinek, spánek, hygiena, individuální činnost
14.15 – 14.30 hod.	odpolední svačina
14.30 – 15.45 hod.	odpolední zájmové činnosti, individuální péče

Časový režim je maximálně uvolněn tak, aby bylo možno vyhovět individuálním potřebám a zájmům dětí.

Celým dnem prostupují hry, výchovně vzdělávací činnosti, cvičení, řízené činnosti (zejména u předškolních dětí), hygiena, svačina, pobyt venku, hygiena, oběd, hygiena. Dále odpočinek na lehátkách – poslech, četba, spánek, individuální činnosti, odpolední svačina a zájmové činnosti a hry do odchodu dětí (též na zahradě MŠ).

Mimořádné události (výlety, kulturní akce, pracovní dílny v MŠ, plavání) zpravidla organizujeme v rámci dopoledních i odpoledních činností. Seznam akcí i časové rozvržení je součástí ročního plánu akcí, na internetových stránkách školy.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy jsou zveřejněny vždy 2 měsíce před stanoveným datem zápisu do MŠ na obecní vývěsce, v budově MŠ, na internetových stránkách školy. Odpovědnou osobou za zveřejnění i samotná kritéria je ředitelka školy, která předloží daná kritéria zřizovateli ke schválení.

Stravování dětí

Stravování dětí je jednotné, dopolední svačiny jsou podávány najednou. Děti si prostírají a berou jídlo samostatně.

Pitný režim je zaveden celodenně, děti se samy obsluhují a připravené pití si nalévají do vlastních hrníčků.

Při obědě je polévka servírována p. kuchařkou, děti si odnášejí použité talíře na vyznačené okénko. Druhé jídlo si nosí samy, mladší děti s pomocí pí. učitelky nebo vedoucí školní kuchyně. Po sněžení jídla si talíře a příbory opět odnášejí samy.

Odpolední svačiny – předškoláci jedí dříve – samy se obslouží, mladší děti – postupně, jak se budí a ustrojí.

Zdravotní péče

Rodiče přivádí děti zdravé, informují učitelku o případných změnách zdravotního stavu dítěte a doporučeních lékaře. Rodiče a učitelky se navzájem informují o změnách zdravotních i psychických projevů dítěte. Preventivní zdravotní péči zajišťují dětem rodiče. Při úrazu v MŠ či onemocnění zajistí první pomoc učitelka.

4.2_Psychosociální a psychohygienické podmínky

- Vytvořit klidnou, radostnou atmosféru beze spěchu. Přistupovat k dětem jako k jedinečným osobnostem, které mají právo být sami sebou.
- Využívat hravé formy vzdělávání – dramatické, didaktické, námětové hry, situační učení, metodu přímých zážitků a dětské zvědavosti.
- Vést děti k využívání vlastních schopností, podporovat samostatnost a sebedůvěru, chválit za sebemenší úspěch.
- Pracovat s dětmi individuálně, nesměrovat činnosti jenom k výkonu, ale i k potěšení z aktivity, co nejméně limitovat časově, podporovat soustředění.
- Umožnit dětem adaptaci na prostředí MŠ s rodinnými příslušníky podle individuálních potřeb. Spoluprací s rodiči vytvářet možnost navázání na rodinnou výchovu.

- Umožnit rodičům a dětem společné zážitky při akcích, snažit se zapojovat rodiče do programu.
- Vytvářet u dětí základy zdravého a vyrovnaného životního stylu, správných stravovacích návyků ve spolupráci se školní kuchyní – vyvěšování jídelníčků, článků o zdravém stravování, zajištěním dostatku tekutin během pobytu v MŠ.

Adaptace

Děti před nástupem do MŠ mohou docházet na návštěvy s matkou v adaptačním týdnu v měsíci září, při zahájení docházky umožňujeme v případě potřeby zkrácený pobyt.

Životospráva

Dětem je 3x denně poskytována plnohodnotná strava dle platných předpisů.

Školní kuchyně vaří denně čerstvé jídlo, případně vychází vstříc i dietě dítěte, pitný režim je zajištěn po celý den i při pobytu na zahradě.

Jídelníček je vyvěšován na informační nástěnce pro rodiče i na webových stránkách. Děti dostávají pravidelně denně ovoce a zeleninu. Mezi jídly je zachován vhodný časový odstup.

Do jídelníčku jsou zařazována zeleninová jídla, bezmasá jídla, ryby, luštěniny, drůbeží maso, celozrnné pečivo.

Po domluvě s rodiči jsme při oslavách svátků a narozenin dětí eliminovali sladkosti a společně vytváříme ovocné a zeleninové mísy.

Více viz. Stravování dětí.

Dbáme na uspokojování základní potřeb dětí - jídlo, tekutiny, hygiena.....

Vedeme děti k vyjádření potřeb, zvyšování samostatnosti.

V oblasti pitného režimu mají děti v nabídce čaj, vodu, šťávy, ovocné nápoje.

Vedoucí ŠJ vyhodnocuje jídelníček z pohledu nutričních hodnot, skladby, pestrosti. Sleduje dodržování intervalů mezi jídly, množství, kvalitu, teplotu a další závažné ukazatele. Děti do jídla nenutíme, vhodně motivujeme, přes to mají děti možnost jídlo odmítnout. Děti jsou každodenně (s výjimkou silného větru či mrazu) dostatečně

dlouho venku, mají dostatek volného pohybu na zahradě MŠ, hřišti, louce, ale i v interiéru MŠ.

V denním režimu respektujeme individuální potřebu aktivity spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Dětem s nižší potřebou spánku je nabízen jiný klidový program – prohlížení knih na lůžku, individuální péče u stolečků. Děti ke spánku nenutíme.

Velikost skupiny dětí

Vzhledem k prostorovému řešení a z důvodu psychických potřeb dětí je v naší MŠ zapisováno 20 – 28 dětí. Děti se cítí lépe v menší skupině, učitelky se jim mohou více věnovat dle jejich individuálních potřeb.

Denní rytmus a řád

I přes časovou uvolněnost dodržujeme základní denní rytmus. Volíme skladbu činností s ohledem na biologické procesy, střídáme aktivitu dětí s relaxací. Klidná pravidelnost denního rytmu usnadňuje dětem orientaci v čase a navozuje pocit psychické jistoty.

Respektování dětské mentality

Respektujeme potřeby dětí, děti nejsou neúměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem. Všechny děti mají rovnocenné postavení. Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení, vyplývající z nutnosti dodržovat v MŠ potřebný řád a učit děti pravidlům soužití. Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů.

Třída je pro děti kamarádkým společenstvím, kde jsou rády, cítí se spokojeně, jistě a bezpečně. Je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte.

Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte, jeho života – je dětem tematicky blízká, pochopitelná.

Děti nehodnotíme negativně, ale oceňujeme konkrétní projevy a výkony pozitivně. Mezi dospělými a dětmi panuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora.

Respektujeme výsadní postavení pohybového vyžití dětí a to jak při činnostech v budově, tak zejména při pobytu venku.

Připravujeme program zaměřený na přípravu ke školní docházce, ve kterém jsou cíleně vytvářeny předpoklady celoživotního vzdělávání. Sledujeme rozvoj dětí, jejich potřeby učení v různých oblastech a reagujeme na ně.

Individuální potřeby dětí

V rámci skupiny pozorujeme každé jednotlivé dítě, jeho zvláštnosti, potřeby, talent, potíže. Napomáháme jeho adaptaci, pozorujeme osobní vlastnosti, zkušenosti, rozvoj a pokrok za určité období. O svých poznatcích vedeme záznamy – Diagnostika dítěte. Sledovaná pozorování vyhodnocujeme, rozebíráme s rodiči a hledáme možnosti pro zlepšení.

Naším cílem je radostné dětské prožívání dne a kvalitní vzdělávání dětí v rámci jejich konkrétních možností.

4.2 Materiální podmínky

Mateřská škola má přiměřeně velké prostory, dětský nábytek a ostatní zařízení jsou uzpůsobeny počtu dětí i jejich potřebám, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné.

Postupně dochází k výměně staršího nábytku za nový. Ve třídě byl vytvořen nový herní koutek, zakoupeny nové stolky a židličky a pořízen nový koberec. Vybavení hračkami a pomůckami a odbornými materiály je dostačující, odpovídá počtu dětí a jejich věku, jsou průběžně obměňovány a doplňovány. Hračky a pomůcky jsou umístěny tak, aby si je mohly děti samostatně brát a zároveň se vyznaly v jejich uložení. Škola má interaktivní tabuli, kde předškoláci i mladší děti mohou využít pod dohledem učitelky různé výukové programy.

V MŠ je dětská a učitelská knihovna, která je postupně doplňována a bohatě využívána ve výchovně vzdělávací práci.

Děti se samy se svými výtvarnými pracemi podílejí na výzdobě prostředí, které je upraveno tak, aby dětské práce mohli shlédnout i jejich rodiče. Výtvarné práce jsou

obměňovány v souladu s jednotlivými tématy vzdělávání. Naším cílem je i nadále vylepšovat estetickou výzdobu školy.

Byla vyměněna všechna okna na škole, rekonstrukcí také prošly podlahové krytiny, výměna vchodových dveří se zabezpečením. Byly pořízeny nové věšákové stěny v dětské šatně a rovněž v umývárně.

Školní zahrada je vybavena hracími prvky, pískovištěm zahradním domkem. Pískoviště je proti znečištění zakrýváno plachtou. Bylo zakoupeno nové mobilní dřevěné posezení. Postupně se dle možností realizuje revitalizace školní zahrady, v nedávné době byla ve spolupráci s rodiči vybudována bylinková spirála a záhon s květinami, bylo zakoupeno 7 vzrostlých listnatých stromů.

Proběhla rekonstrukce a rozšíření školní jídelny. Snažíme se o postupné dovybavení kuchyně novým nerez nábytkem, spotřebiči a nádobím, ve spolupráci se zřizovatelem. Byl zakoupen víceúčelový robot, kuchyně byla vybavena novým nerez stolem, kuchyňskou linkou, škrabkou na brambory, krouhačem na zeleninu a doplněna nádobím.

Prostory jednotlivých tříd jsou dostačující, zdravotně hygienická zařízení jsou uzpůsobena potřebám a počtu dětí, jsou zdravotně nezávadná a bezpečná. Dle možností jsou v průběhu roku doplňovány.

Ve třídách jsou zřízeny koutky a veškeré hračky jsou díky novému nábytku umístěna tak, aby si je děti mohly samy brát a bez problému zpětně uložit. Pro děti je k dispozici interaktivní tabule propojena s PC. Byla vyměněna všechna okna na škole, rekonstrukcí také prošly podlahové krytiny, výměna vchodových dveří se zabezpečením. Byly pořízeny nové věšákové stěny v dětské šatně a rovněž v umývárně.

Budova mateřské školy je obklopena poměrně velkou zahradou, která jim umožňuje rozmanité pohybové a další aktivity. V blízkosti MŠ bylo vybudováno veřejné dětské hřiště s hodnotnými pohybovými prvky, které jsou v souladu s bezpečností dětí.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečností a hygienické normy dle platných předpisů. Teplota ve třídách je regulována novými termoregulačními kohouty. Učební pomůcky, hračky, materiál pro práci s dětmi se částečně hradí z prostředků KÚ – ONIV a ze školného, ostatní materiální vybavení se hradí z rozpočtu obce a školného.

4.4 personální podmínky

Ředitelka, učitelky, provozní a administrativní pracovníci

Praní prádla

Zpracování mezd

Zástupy

Vzdělávání pedagogů

Ředitelka:	Mgr. Zuzana Brzokoupilová Hartmanová
Učitelky:	Marie Nedomanská, DiS., Michaela Vlčková, DiS.
Školnice:	Eva Bašová
Vedoucí školní jídelny:	Eva Bašová
Kuchařka:	Gábina Poslušná
Zástupy:	Petra Bartošová Kateřina Hovorková

Charakteristika pedagogického sboru a provozních zaměstnanců MŠ

FUNKCE	KVALIFIKACE
ředitelka ZŠ a MŠ	Gymnázium, MU Brno
učitelka MŠ	Gymnázium, VOŠ Litomyšl
učitelka MŠ	VOŠ Litomyšl
vedoucí ŠJ	SOU železniční Liberec
školnice MŠ	SOU železniční Liberec
kuchařka ŠJ	SOU obchodu a řemesel

Praní prádla: zajišťuje firma PEMA – p. Petráňová, Týniště nad Orlicí

Zpracování mezd: zajišťuje firma AKONT-AUDIT s.r.o. Týniště nad Orlicí

Vzdělávání pedagogů probíhá dle individuálního výběru pedagogů z nabídky programů pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Přihlášky zajišťuje průběžně během roku ředitelka ve Školském zařízení pro další vzdělávání pracovníků Královéhradeckého kraje.

Jako velmi přínosná pro osobnostní i profesní rozvoj pedagogů je jejich účast na akreditovaném vzdělávacím programu Učitel koučem a na návazném programu Učitel jako vědomý průvodce třídy v Koučink akademii v Libchavách.

4.5 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Snahou mateřské školy je vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami zahrnujeme do svých vzdělávacích strategií podpurná opatření. Podpurná opatření prvního stupně stanovuje MŠ. Od druhého stupně podpory jsou podpurná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte.

Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech dětí dané mateřské školy. Pro děti s přiznanými podpurnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování **PLPP** a pro děti s přiznanými podpurnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu **IVP**. PLPP zpracovává učitelka MŠ samostatně metodickým vedením ředitelky. IVP zpracovává mateřská škola na základě doporučení ŠPZ. Naší snahou je uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpurnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno. Proto je nutné vytvořit podmínky pro jejich pozitivní přijetí. K tomu je nutné, mimo jiné, navázat úzkou spoluprací s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikovat a předávat potřebné informace. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími

potřebami spolupracuje učitel s dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů do systému vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami mateřská škola spolupracuje s řadou institucí - PPP a SPC Rychnov nad Kněžnou, klinickou logopedkou, atd.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami

Diagnostiku těchto dětí provádí učitelka mateřské školy, pedagogicko-psychologická poradna nebo speciálně pedagogické centrum. Takto označené děti se na naší škole vzdělávají formou individuální integrace v běžné třídě. Vzdělávání integrovaného dítěte se uskutečňuje podle individuálního vzdělávacího plánu, který povoluje ředitel na základě žádosti zákonného zástupce dítěte a písemného doporučení školského poradenského zařízení.

PLPP sestavuje učitelka MŠ ve spolupráci s ředitelkou. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory, vzájemné konzultace pedagogických pracovníků, s cílem stanovení např. metod práce s dítětem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Učitelka za pomoci výchovného poradce a ředitelky stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i dítětem samotným. PLPP bude vyhodnocován vždy 1x za čtvrtletí po jeho vytvoření, bude dle vyhodnocení stanoven další postup - úprava PLPP, doporučení k návštěvě školského poradenského zařízení.

V případě přiznaných podpůrných opatření na základě doporučení školského poradenského zařízení bude rozpracován IVP. IVP zpracovává učitel MŠ ve spolupráci s ředitelkou. IVP může být během roku upravován podle potřeb dítěte. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodické podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

PLPP zpracovávají učitelky bez doporučení **Školského poradenského zařízení (dále jen ŠPZ)** a nepožadujeme informovaný souhlas zákonného zástupce. S PLPP je seznámena ředitelka MŠ a k jeho vyhodnocení dochází po třech měsících od počátku realizace PLPP. Pokud PLPP nepostačuje k naplnění vzdělávacích potřeb dítěte, doporučí učitelka MŠ zákonnému zástupci dítěte využití poradenského zařízení k posouzení speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

IVP zpracovávají učitelky MŠ na základě Doporučení ŠPZ opatřeného informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte. IVP je závazným dokumentem k zajištění SVP dítěte, v průběhu roku může být upravován a doplňován podle aktuálních potřeb a ukazatelů, součástí IVP je písemný souhlas zákonného zástupce dítěte. K vyhodnocení IVP dochází ve spolupráci se ŠPZ minimálně jednou ročně.

Asistent pedagoga (dále jen AP) poskytuje podporu učitelce MŠ při vzdělávání dítěte v rozsahu PO, pracuje podle potřeby s ostatními dětmi podle pokynů učitelky. Hlavní náplní AP je účast a pomoc při výchově a vzdělávání, pomoc při adaptaci dítěte, nezbytná pomoc při sebeobsluze, pohybu a dalších činnostech v souladu s IVP a náplní práce AP.

Podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními:

- uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání;
- realizace všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí;
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení;
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství;
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy;
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření;

4.6 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola vytváří ve školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných.

Tento ŠVP vytváří podmínky maximálního využití potenciálu každého dítěte podle jeho individuálních možností. Dítě vykazující známky nadání je podporováno a individuálně rozvíjeno konkrétní nabídkou dle jeho zájmu, schopností a mimořádného nadání. Snažíme se, aby nabídka byla pestrá a dostatečně široká.

Průběžně nakupujeme encyklopedie, společenské hry, smysluplné didaktické pomůcky, stavebnice apod. pro rozvoj dětí.

Dítě, které vykazuje známky nadání, je dále podporováno a stimulováno.

Nabídka činností je volena tak, aby byl stimulován rozvoj potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Mateřská škola zajišťuje realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí.

4.7 Podmínky vzdělávání dětí od 2 do 3 let

Předškolní vzdělávání má vhodně doplňovat rodinnou výchovu a smysluplně obohacovat denní program dítěte a zároveň mu poskytovat dle jeho potřeb odbornou péči. Při podpoře a rozšíření institucionální péče o děti mladší tří let by se pedagogové měli zamýšlet nad možnými riziky a vyvarovat se např. preferování zájmů dospělých nad zájmy dvouletého dítěte, nebezpečí přetěžování a manipulace.

Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let:

- dostatečné množství podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti

- ve věkově heterogenní třídě jsou pro zajištění bezpečnosti jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek
- prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a také aby bylo možné zajistit některé potřeby dětí - přebalovací pult, nejlépe v umývárně, a úprava umýváren, přidání dětských umyvadel a stupínku před umyvadlo, úprava dětských toalet, tak, aby děti bez problému na tato zařízení dosáhly, případně nákupem nočníků
- zajistit přítomnost nepedagogického pracovníka pro zajištění zvýšených nároků na hygienu, převlékání a případné přebalování dvouletých dětí
- respektovat zvýšenou potřebu odpočinku - zajistit tak klidný prostor pro odpolední odpočinek
- upravit denní režim - je potřeba počítat s delším časovým prostorem nejenom pro odpočinek, ale například i pro stravování a sebeobsluhu, například při oblékání a svlékání dětí
- snížit počty dětí na třídě

Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami, vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí. Učitelky uplatňují k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímají.

4.8 Spolupráce s rodiči

Rodiče dětí mají možnost podílet se na dění v MŠ. Jsou aktuálně informováni o všem, co se v MŠ děje, co je připravováno, nabízeno formou písemných informací, plakátků na nástěnkách, dveřích do MŠ, elektronickou poštou ne hlášením obecního rozhlasu. Aktuální informace a základní dokumenty jsou zveřejněny na webových stránkách MŠ. Při přijímání dětí do MŠ má rodič možnost prohlédnout si nejen třídu, ale i celou budovu, kde bude jeho dítě pobývat.

Pravidelně jsou pořádány informační schůzky pro rodiče dětí před nástupem do MŠ, na začátku školního roku, v průběhu školního roku pak podle potřeby. Společně se setkáváme na besídkách, tvořivých dílnách, besedách a dalších akcích, které pořádá MŠ na základě zkušeností, své další nabídky, popř. námětů nebo přání rodičů.

Pedagogové pravidelně informují rodiče o prospívání dítěte a jeho pokrocích v rozvoji i učení. Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění a ochota spolupracovat. Je zachováváno soukromí a diskrétnost, všechna důležitá jednání pedagogů s rodiči o jejich dítěti jsou projednávána bez jeho přítomnosti a rodiče jsou vedeni ke stejnému systému. Jednání probíhá taktně, citlivě a neukvapeně.

Pedagogové nabízí rodičům poradenský servis, konzultace, nejrozumnější osvětovou literaturu v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí. Učitelská knihovna je obsahově doplňována i o tituly určené pro vzdělávání a výchovu předškolních dětí.

Rodiče dětí se mohou spolupodílet na plánování programu MŠ, programu a tématech tvořivých dílen, projektů, řešení případných problémů.

Pedagogové i další zaměstnanci MŠ se s rodiči domlouvají a podílí se na organizaci mimoškolních aktivit (společné tematické setkávání, zahradní slavnosti, vystoupení dětí MŠ).

Prosazujeme jednotnou výchovu rodiny a školy. Pravidelně informujeme rodiče nejenom o dítěti, ale podáváme objektivní informace o škole, o problematických oblastech při výchově dětí. Snažíme se rozvíjet oboustrannou spolupráci – škola – rodina. Požadujeme po rodičích, aby se při rozhovoru s dítětem zajímali o práci dítěte v MŠ. Připravujeme veřejná vystoupení, výstavky, tvořivá odpoledne, akce dle ročních období.

Širší veřejnost informujeme o své práci na internetových stránkách školy a v Lipských ozvěnách čtvrtletně.

4.9 Ekonomické podmínky

Mzdové náklady – NIV MŠMT

Provozní náklady - obec

MŠ má 1 třídu, kterou navštěvují děti ve věku od 3 do 6 let. Ve školním roce 2020/2021 je zapsáno ve třídě 24.

Kritéria přijímacího řízení jsou stanovena ve vnitřní směrnici školy. Zápis k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku se koná v období od 2. května do 16. května. (§34 ŠZ odst. 2)

Termín a místo zápisu stanoví ředitelka školy v dohodě se zřizovatelem a zveřejní je na vývěsce v šatně MŠ, na webových stránkách.

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Vzdělávací program mateřské školy vychází z RVP PV. Opíráme se o soudobé poznatky vývojové psychologie a pedagogiky předškolního věku. Vycházíme z modelu osobnostně orientované pedagogiky, individuálního přístupu, celostního a prožitkového učení.

- Sledujeme oblast fyzickou, psychickou, morální a sociální, jazykově literární, estetickou, oblast zdraví atd.
- Naplňujeme tento pojem vstřícností a přijímáním porozuměním, láskou k dětem, citlivostí.
- Vztahy s dětmi budujeme na bázi důvěry, pohody, pocitu bezpečí.
- Oceňujeme jedinečnost každého dítěte, jeho individualitu, schopnosti.
- Zaměřujeme se na rozvoj celé dětské osobnosti.
- Rozvíjíme pracovní schopnosti a dovednosti dětí, poznávání a experimentování, tvoření pojmů, myšlenkové operace.
- Specifickou pozornost věnujeme získávání klíčových kompetencí dětí, které děti potřebují jak pro své úspěšné pokračování v systematickém vzdělávání, tak i pro další životní etapy a celoživotní učení.

Pro realizaci vzdělávání využíváme zejména:

Školní klima, které tvoří příznivá atmosféra, estetické prostředí a zejména citlivý a vnímavý přístup dospělých k dětem. V atmosféře rovnosti, důvěr, optimismu, porozumění a spolupráce se děti cítí bezpečně, příjemně, jsou aktivní a mají chuť ke vzdělávacím činnostem.

Prožitkové učení je spontánní učení pomocí hry nebo činnosti, ke které je dítě vnitřně motivováno, naladěno a citově ji prožívá. Proto je učení prožitkem velmi efektivní, má hluboký a trvalý dopad.

Integrované bloky a tématické celky (zpravidla týdenní až čtrnáctidenní), do nichž učitelky vsazují vzdělávací záměry. Děti vnímají okolní skutečnost v přirozených souvislostech, což nejlépe odpovídá mentalitě, možnostem a vzdělávacím potřebám dětí předškolního věku.

Individuální přístup, kdy má každé dítě možnost vyvíjet se a učit se vlastním tempem. Učitelky mu nabízejí v různých oblastech pestrnou nabídku dle jeho momentálních možností, potřeb a zájmu.

Spolupráce s rodinou je stavěna na bázi vzájemného partnerství, na důvěře, spolurozhodování a vzájemné odpovědnosti.

Tradice MŠ, slavnosti a mimořádné dny - hodnotové a vztahové zázemí dětí. V rámci známých a společně udržovaných tradic se dětem daří prohlubovat vrstevnické vztahy, kamarádství, vnímají jak svoji individualitu, tak sounáležitost se skupinou a mateřskou školou. Patří mezi ně:

- Slavnostní zahájení a ukončení školního roku, předání vysvědčení na konci roku předškolákům
- Třídní oslavy svátků a narozenin dětí
- Výstavy výtvarných prací dětí, výzdoba prostor v MŠ
- Vycházky do okolí obce
- Návštěvy u chovatelů, výstav
- Dýňové slavnosti
- Návštěvy divadla, divadelní vystoupení v MŠ
- Mikulášské čertění s nadílkou
- Vánoční zvyklosti: rozsvícení vánočního stromu, návštěva betlémů, vánoční tvoření s rodiči, vánoční posezení s rodiči
- Zápis do ZŠ – návštěva školy
- Karneval se soutěžemi a tombolou
- Velikonoční zvyky a tradice, Velikonoční výstava
- Tvořivá velikonoční odpoledne s rodiči
- Oslavy Dne matek
- Třídní výlet na ukončení školního roku
- Oslavy MDD
- Vítání občánků během roku

Protože jsme spojeni se ZŠ, převážná většina akcí probíhá společně s účastí školáků a jejich rodičů. Akce MŠ dle jednotlivých měsíců jsou pro informaci rodičů zveřejňovány a aktualizovány na nástěnce v MŠ.

Ve Školním vzdělávacím programu se odráží tradice a zvyklosti v obci, možnost denního kontaktu s přírodou a zajímavé vycházky do okolí, snaží se v dětech probouzet úctu ke všemu živému, k lidské práci a k péči o přírodu.

Jeho nedílnou součástí je snaha o upevňování a prohlubování etických norem chování, podpora přátelství a kamarádských vztahů – neubližovat mladším a méně schopnějším, naopak je podpořit a pomoci jim, prohlubovat úctu k rodičům a ostatním lidem. V našich podmínkách se snažíme zaměřovat se na rozvíjení ohleduplnosti, spolupráce při hře, na solidaritu, obětavost a zdravé sebevědomí. Celoročně se v různých obměnách v programu zabýváme zdravým životním stylem, snažíme se dětem vštěpovat zásady správné výživy.

Program obsahuje 4 integrované bloky členěných po měsících a ročních obdobích, které charakterizují hlavní zaměření činností s dětmi. Témata jsou vytvořena na týdenní až čtrnáctidenní časový úsek, ovšem ani tento není závazný. Vychází z momentální situace v přírodě, tradic, oslav v obci, plánovaných významných dnů a akcí MŠ. Jednotlivá podtémata je možno přetvářet a rozvíjet podle vzniklých situací za současného plnění stávajících cílů.

Zásady pro aplikaci programu:

- Poznej nejdřív sám sebe
- Poznej co nejdříve všechny děti, s nimiž pracuješ
- Stanov si pořadí cílů – co teď, co potom
- Vždy si uvědom, proč danou hru nebo činnost zvolíš
- Méně často bývá více
- Nedrž se tvrději zvoleného námětu, improvizuj
- Měj vždy dostatečnou zásobu materiálu
- Uč se od přírody a z literatury, čti dětské knížky
- Uč se smyslovému i mimosmyslovému vnímání, snaž se vnímat druhé

- Neboj se hrát si, pouštěj uzdu fantazii i představivosti
- Nenuť děti do žádné činnosti, snaž se najít vhodnou a účinnou motivaci
- Respektuj potřeby dětí, respektuj jejich osobnost

6. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Vzdělávací program je rozpracován do čtyř integrovaných bloků. Čtyři integrované bloky ŠVP se základní, orientační charakteristikou nám ponechávají dostatečný prostor k promyšlenému a tvořivému přístupu při plánování TVP s využitím ŠVP, RVP PV a nabízí následující možnosti plánování a tvorby TVP.

Realizace integrovaných bloků je v kompetenci pedagogů MŠ. Vzdělávací témata si sestavují sami třídní pedagogové. Vzdělávací témata je možno doplnit projektovými dny. Časový plán je flexibilní, některými tématy se můžeme zabývat déle, jinými kratší dobu – podle náročnosti, zájmu a potřeb dětí, složení kolektivu, věku dětí, podle daných podmínek a možností aj. Některé prvky se mohou opakovat, dětem znovu připomínat, potkávat je v jiných souvislostech, vytvářet jiný, globální a reálný pohled na svět a jeho dění.

Vzdělávací cíle (záměry) předškolního vzdělávání

Hlavním a prvořadým úkolem předškolního vzdělávání je doplnit rodinnou výchovu a v úzké vazbě na ni, vhodnou motivací, esteticky vyváženým prostředím a dostatkem mnohostranných podnětů, zajistit dítěti bohatství různorodých aktivit vedoucích k tvořivému uplatnění vlastních zkušeností, k prožitkům, hledání, experimentování a citlivému utváření individuální, zdravě sebevědomé a harmonicky vyvážené osobnosti po stránce citové, adaptační i rozumové. Mateřská škola by měla smysluplně obohacovat denní program předškolního věku a zajistit, aby tento čas byl radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých a spolehlivých základů do života v první etapě vstupu dětského jedince do celoživotního procesu vzdělávání. Je třeba, aby se dítě cítilo v prostředí mateřské školy bezpečně a jistě, nebylo zatěžováno, či neurotizováno spěchem a chvatem. Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich nesmí být zvýhodňováno nebo naopak znevýhodňováno.

Děti jsou vedeny k samostatnému rozhodování, je vyloučena jakákoli manipulace s nimi, zbytečné organizování a nezdravé soutěžení. Mateřská škola má být pro dítě kamarádským společenstvím.

Záměrem předškolního vzdělávání je dovést dítě na konci jeho předškolního období k tomu, aby v rozsahu svých možností získalo přiměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost a bylo vybaveno souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná a připravit je tak na další, pokud možno aktivní vzdělávání a uplatnění ve společnosti.

Obsah předškolního vzdělávání je koncipován tak, aby děti, které mateřskou školu opouštějí, byly osobnosti jedinečné a vzhledem ke svému a individuálním možnostem co nejvíce samostatné a sebejisté.

Mateřská škola do svého edukačního programu zařazuje základy motorických a grafomotorických dovedností, pohybové a hudebně pohybové aktivity a zaměřuje se, vzhledem ke svému prostředí, na environmentální vzdělávání. Podporuje u dětí vztah k živé a neživé přírodě, ale také podporuje úctu a vztah k tradicím a sounáležitosti s místem, kde žijí.

ŠVP byl vytvořen v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem (dále jen RVP PV) a Kurikulem Programu ZaS, podle kterého mateřská škola pracuje od 1. 9. 2007.

Cíle (záměry) předškolního vzdělávání:

Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení a poznávání

- rozvíjení tělesného i duševního zdraví dítěte
- systematické rozvíjení řeči dítěte jeho schopnosti vyjádřit své potřeby a touhy a porozumět se s ostatními vrstevníky i dospělými
- upevňování schopností a dovedností, které dítěti umožňují a usnadňují proces jeho dalšího rozvoje a učení
- podněcování zájmu aktivního poznávání věcí a jevů kolem nás, okolní přírody
- rozvíjení schopnosti přemýšlet a rozhodovat se, utváření povědomí o okolním světě, lidech, kulturách a odlišnostech mezi nimi, chápat je, tolerovat je a vyrovnat se s nimi.

Osvojení si základních hodnot, na nichž je založena naše společnost

- poskytování možností poznávat hodnoty, jako je nedotknutelnost lidských práv, soucítění a solidarita se slabými a ohroženými, péče o druhé a ohled na jiné,
- předávání kulturního dědictví v rozsahu dětských schopností a možností, vytváření vztahu k prostředí, ve kterém vyrůstají, vedení k patriotismu a ochraně přírody (EVVO)
- rozvíjení schopností: komunikovat, spolupracovat, spolupodílet se na činnostech a rozhodnutích,
- vést děti k sociální soudržnosti, připravovat je na život v multikulturní společnosti, k tomu, aby vnímaly různost kulturních komunit jako samozřejmost a měly porozumění pro jejich rozdílné hodnoty i pro vzájemné sbližování.

Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

- rozvíjet poznávání sebe sama, vlastních zájmů, možností a potřeb
- vytvářet příležitosti k rozvoji sebevědomí a získání zdravé sebedůvěry
- vést dítě k zájmu podílet se na společném životě a činnostech ve škole i v rodině (učit je spolupracovat, spoluodpovídat, akceptovat a tolerovat druhé)
- vést dítě k poznání, že může svou životní situaci ovlivňovat, že může jednat svobodně, že však za to, jak se rozhodne a co udělá, odpovídá.

A to vše na úrovni předškolního dítěte, elementárních možnostech jeho chápání a vidění světa i přirozených životních souvislostech a okolnostech, v nichž vyrůstá, utvářením základů klíčových kompetencí prožitkovým učením.

7. OBSAH PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Rámcové cíle předškolního vzdělávání

Hlavní rámcové cíle předškolního vzdělávání podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání:

1. Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení
2. Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. Získání osobní samostatnosti (schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí).

Struktura obsahu předškolního vzdělávání

Hlavním prostředkem rozvoje a kultivace předškolního dítěte, obohacením jeho poznání i sociální zkušenosti v mateřské škole je obsah předškolního vzdělávání, který je strukturován do oblastí:

Dítě a jeho tělo – oblast biologická

Záměrem vzdělávacího úsilí v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům.

Dítě a jeho psychika – oblast psychologická

Záměrem vzdělávání v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí,

jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení. Tato oblast zahrnuje tři „podoblasti“:

1. Jazyk a řeč
2. Poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie
3. Sebepojetí, city a vůle

Dítě a ten druhý – oblast interpersonální

Záměrem vzdělávání v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

Dítě a společnost – oblast sociálně-kulturní

Záměrem vzdělávání v oblasti sociálně-kulturní je uvést dítě do společenství ostatních lidí, do života v lidské společnosti i do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje, přijmout základní všeobecně uznávané společenské, morální a estetické hodnoty a podílet se na utváření společenské pohody.

Dítě a svět – oblast enviromentální

Záměrem vzdělávání v enviromentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

• **JÁ MEZI LIDMI**

Charakteristika

Každá lidská bytost je jedinečná, tedy i každé dítě je jiné a hraje si a učí se svým specifickým způsobem. Pedagog tedy potřebuje získat co nejvíce informací o dítěti, aby dokázal reagovat na jeho individuální potřeby i charakterové zvláštnosti a tak dítěti umožnil zažívat při vzdělávání v mateřské škole úspěch.

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů. V oblasti sociálně-kulturní se pedagog snaží uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními. Přiblížit dítěti svět materiálních i duchovních hodnot, kultury a umění, pomoci mu osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody v jeho sociálním prostředí.

Děti ve věku zpravidla 3- 6 let začínají žít svůj vlastní příběh. Začínají objevovat a uvědomovat si svět okolo sebe se vším, co přichází. Předškolní věk je obdobím rozvoje dětské fantazie. Čím větší množství podnětů dítě získá, tím více se jeho fantazie může rozvíjet.

Vzdělávací cíle

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo (biologická)

- Zachovávat správné držení těla a koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla.
- Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru.
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem.
- Pojmenovat části těla a některé orgány, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, pohybem a sportem, rozlišovat, co zdraví prospívá a co mu škodí.
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, aktivní pohyb, zdravou výživu a o některých způsobech ochrany zdraví a bezpečí.
- Chovat se obezřetně při setkání s cizími a neznámými osobami.

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika (psychologická)

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči, domluvit se slovy
- Vést rozhovor, formulovat otázky, odpovídat, slovně reagovat
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů.
- Vyjádřit svůj souhlas, umět říci ne v konkrétní situaci
- Odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory

Dítě a ten druhý (interpersonální)

- Navazovat kontakty s dospělým.
- Respektovat potřeby jiného dítěte.
- Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný, že osobní, respektive osobnostní odlišnosti jsou přirozené.
- Odmítnout komunikaci, která je dítěti nepříjemná.

Dítě a společnost (sociálně – kulturní)

- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi.
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování.
- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svoji roli, podle které je třeba se chovat.
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti.
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jím učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku
- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se adekvátně bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- je schopno chápat, že lidé jsou různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečností se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

Navrhované okruhy témat:

- adaptace na MŠ, seznámení s kamarády, se zaměstnanci, s prostory v MŠ, se základními pravidly, s režimem dne, se značkou, místy, kam si ukládáme věci, navozování kamarádských vztahů, přizpůsobení se základním požadavkům MŠ, respektování dospělého, respektování ostatních dětí, uvědomění si vlastní identity, rozvíjení interaktivních dovedností, zvládání jednoduché obsluhy, poznat si svoje věci, tvoření pravidel soužití, adaptační režim pro nové děti

- zdraví a nemoci - ochrana zdraví, seznamování se škodlivými vlivy na naše zdraví - narkomanie, kouření, alkohol, "zlí lidé", protidrogová prevence, rizika ohrožující bezpečnost
- původ základních potravin, důsledky požívání, zdravá výživa, znát názvy potravin
- uvědomování si vlastního těla, magický svět smyslů, co jíme, pijeme - zdravá výživa, péče o tělo - hygiena, předměty denní potřeby, co si oblékáme – otužování
- mít představu o roli školáka, cesta z domova do školy
- já a moje rodina, struktura rodiny, vazby, funkce jednotlivých členů, jejich jména, rozdíly mezi mužem a ženou, mezi dospělými a dětmi, uvědomování si vývoje a změn, jak přicházíme na svět, společenské návyky, uvědomování si svojí role v rodině, vytvářet pozitivní vztah k rodině, dovednosti ve prospěch rodiny
- seznamování se životem lidí z celého světa, naše země a kultura - poznatky o prostředí, v němž dítě žije, cizí země a jejich kultura, odlišnosti lidí mezi sebou navzájem - tělesné, rasové, kulturní i povahové jako přirozený stav = různorodost chování
- bezpečné a nebezpečné chování - potřeba pomoci, zvažování hledisek bezpečnosti, povědomí o proměně těla nemocí, úrazem
- poznávání různých profesí, jejich významu pro náš život, exkurse, uvědomovat si hodnotu lidské práce, námětové hry "na něco"...
- odpovědnost za své chování, činnosti dospělých x dětí
- sportování – druhy sportů v průřezu celého roku, úrazy a nebezpečí, zdravotní péče

Pedagogové mohou využít širokou škálu nabídky pro zpracování nejen krátkodobých či dlouhodobých témat v rámci integrovaného bloku, ale např. i pro různé projektové dny během celého roku. Předpokládá se provázanost i s ostatními integrovanými bloky.

2. VĚCI KOLEM NÁS

Charakteristika

Dobrá orientace v prostoru a správné vnímání času člověku usnadní život, protože si tím dokáže uspořádat prostředí, ve kterém žije, dokáže se dobře orientovat ve svém okolí a zvládá orientovat se také v prostředí zcela novém. Prostorové vnímání je rozvíjeno v každodenních činnostech během celého dne. Formou her, práce se stavebnicemi, skládáním podle předlohy, sebeobslužnými činnostmi a komentováním všeho, co dítě okolo sebe vidí a jaké činnosti dělá.

Děti se učí nápodobou, již od mala jsou mu dospělí vzorem, snaží se opakovat vše, co vidí. Chtějí se podílet na různých domácích praktických činnostech, chtějí se naučit většinu úkonů a zvládnout je bez asistence dospělého. Cvičení praktického života jsou velmi důležitým základem pro další rozvoj dítěte. Do této oblasti patří vše, co dospělý dělá mnohokrát denně – např. uklízení, oblékání, zdravení se s lidmi. Děti mají rády skutečné věci. Proto je baví přesypávat, přelívat, nalívat, zametat, utírat prach, čistit obuv, prostírat, stolovat, používat a skládat ubrousky, zapínat knoflíky, zip, zavazovat tkaničky atd.

Každý předmět má určité vlastnosti: tvrdost, barvu, chuť, vůni, hustotu, objem, setrvačnost aj. Pomocí rozmanitých pokusů mohou děti lépe porozumět fyzikálním a chemickým, mohou se seznámit se smyslovými vjemy, optickými iluzemi či různými přírodními úkazy.

Také vztah ke čtení a knížce se utváří již v útlém věku. V předškolním období hovoříme o předčtenářské gramotnosti, protože u dětí rozvíjíme schopnosti, dovednosti a vědomosti, trénujeme paměť, koncentraci a soustředěnost, které dítě při samotném čtení bude potřebovat. Dítě připravujeme na to, aby zvládlo plynulé čtení, zvládlo porozumění textu, bylo připraveno sdílet své prožitky při čtení, mělo vztah ke knize a umělo využít získaných poznatků a nabytých vědomostí v dalším učení.

Každý jedinec je tvořivý. V dětství je kreativita spojena s poznáváním okolního světa. Dítě zkouší, experimentuje a nachází odpovědi. Do jaké míry se tvořivost dítěte bude dál rozvíjet, záleží na podnětech, které k němu přicházejí z jeho nejbližšího okolí. Dítě nemá zábran, protože ho nesvazuje potřeba sebehodnocení. S přibývajícím věkem kreativita ustupuje. Dítě se obává chyby, ztrácí odvahu experimentovat.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých.

Vzdělávací cíle

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo (biologická)

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládnout jemnou motoriku
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, nástroji a materiály

- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika (psychologická)

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité
- rozlišovat některé obrazné symboly a porozumět jejich významu a funkci
- chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy
- orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat
- přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

Dítě a společnost (sociálně – kulturní)

- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat
- vnímat umělecké a kulturní podněty, hodnotit svoje zážitky
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných činností, dovedností a technik
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální

Dítě a svět (enviromentální)

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi

Navrhované okruhy témat:

- poznávat shodu, podobnost i rozdíl, rozlišení a pojmenování vlastnosti a kvalitu věcí a vztahy mezi nimi (barva, tvar, povrch, množství, velikost, druhy materiálu), rozmanitosti přírody
- chápat elementární časové pojmy, částečně se orientovat v čase – den x noc, ráno, v poledne, večer – hodiny, hodinky, budíky, střídání ročních období
- oblečení a obuv
- poznávat rozdíly mezi městem a vesnicí, orientace v okolním prostředí, pozorování kulturních památek, vytváření pozitivního vztahu k městu a místu, kde žijeme, výlety a exkurze
- zajímavosti, pamětihodnosti, významné události obce, dění a změny v obci - podpora vztahu ke svému bydlišti, místu kde žijeme - obec, země
- seznamovat s pravidly silničního provozu - bezpečnost, dopravní značky, rozlišování dopravních prostředků podle místa pohybu, orientace po okolí MŠ, výlety, seznamování s profesemi souvisejícími s dopravou, hry s dopravní tematikou, chování v dopravních prostředcích, semafor, zvuky dopravních prostředků, osobní x nákladní doprava
- pochopení rozdílů mezi skutečností zobrazenou, reálnou a symbolickou - piktogramy, fantazie x realita
- povědomí o časovém vývoji a proměně - růst, vývoj a stárnutí, průběh školního roku – vzpomínání
- pokusy – vlastnosti předmětů, síla, tlak, teplo, energie, elektřina, elektrický proud, magnety, světlo, chemické reakce, pozorování změn

- kniha, oblíbená knížka z domova, návštěva knihovny, výstavka knih, beseda se spisovatelem či ilustrátorem dětských knih, předčítání dospělými (nejen učitelé, ale např. z řad rodičů), výroba knihy, leporela, chování a vztah ke knihám, čtenářský koutek, práce s knihou, s literárním textem – motivace témat v TVP
- nářadí a náčiní, dílny, kuchyňské pomůcky, školní pomůcky aj.
- nábytek a zařízení našich domovů
- hudební nástroje, hudba, noty, houslový a basový klíč
- inspirace centry aktivit (Začít spolu) - Pokusy a objevy, Knihy a písmena, Manipulační a stolní hry, Ateliér, Kostky, Domácnost, Dílna, Dramatika, Voda – písek, Hudba
- inspirace Montessori pedagogikou – praktický činnosti – sebeobslužné činnosti, péče o okolní prostředí, kontrola pohybu, společenský život
- prostorové vnímání – pojmy – nahoře, dole, vpředu, vzadu, vlevo, vpravo, vlevo na vlastním těle, vpravo na vlastním těle, první, poslední, uprostřed, předposlední, hned před, hned za

Pedagogové mohou využít širokou škálu nabídky pro zpracování nejen krátkodobých i dlouhodobých témat v rámci integrovaného bloku, ale např. i pro různé projektové dny během celého roku. Předpokládá se provázanost i s ostatními integrovanými bloky.

3. ROK V PŘÍRODĚ

Charakteristika

Předškolní a mladší školní věk jsou pro vytvoření vztahu k přírodě určující. Přímé pozorování přírody a přirozený styk s přírodou v raném věku jsou nenahraditelné. Děti ještě nemají zažitě špatné návyky nebo je lze ještě celkem snadno ovlivnit. Děti tak mají velkou šanci vytvořit si správný nekonzumní postoj k přírodě. Příroda totiž není jen kulisou našeho života, je jeho důležitou součástí a zároveň my lidé součástí přírody.

Enviromentální výchova v mateřské škole tedy vlastně spočívá v pokládání správných základů postojů, hodnot a cílů, na kterých se pak bude stavět v dalším průběhu vývoje dítěte. Děti by si měly uvědomovat neustálý koloběh života po celý rok nejen díky ročním obdobím, ale také díky střídání dní a nocí (ráno, odpoledne, večer). Děti se seznamují s celou řadou pojmů týkajících se počasí, využívají svých dosavadních zkušeností s živou a neživou

přírodou ze života na tomto světě, z MŠ i mimo ni, získávají povědomí o širším okolním světě a jeho neustálých proměnách. Uvědomují si, že příroda je „mocná čarodějka“ a že člověk by měl dávat najevo svou náklonnost, respekt, porozumění a vzájemně si pomáhat.

Příroda nás neustále dokáže překvapovat a oslňovat svými proměnami, svým uměním a krásou. Má však také svá tajemství, která jen občas poodhalí. V lesích, na loukách, v parcích a na stráních můžeme s dětmi zahlédnout mnoho zajímavého.

Enviromentální výchova v mateřské škole má umožnit dětem osobní zkušenost s přírodou, nechat jim ji zažívat všemi smysly. Měly by kompenzovat stále nižší úroveň komunikace s přírodou, nechat je zažívat přírodu jako prostor pro poznávání a učení, hry i relaxaci. V rámci enviromentální výchovy budeme tedy pomáhat dětem zažívat krásu a tajemství přírody, učit je přírodu milovat a mít k ní úctu. Budeme v dětech rozvíjet vědomí rozmanitosti forem života a pocit odpovědnosti za životní prostředí. Úměrně možnostem jejich dětského vnímání je vedeme k tomu, aby si vytvářely správnou představu o úloze člověka v systému přírody.

Na každodenní utváření žádoucích postojů k životnímu prostředí působí tři složky ekologické výchovy. Podle oblasti jejich výchovného působení je můžeme zjednodušeně rozdělit na činitele vědomostní, dovednosti a prožitkové a postoje. Enviromentální výchova nabízí možnosti získávat a rozvíjet všechny kompetence dané RVP PV.

Při volné hře venku budou děti přirozeně komunikovat. Přírodniny a motivy zvířat, rostlin, krajiny a počasí mohou použít při vyjadřování svých estetických zážitků – výtvarném, hudebním, pohybovém. Lze je využít při hrách k rozvoji pozornosti, paměti a také jako východisko pro práci s informacemi.

Během roku si děti uvědomí proměny přírody podle ročních období, zjistí, že se každý rok toto schéma opakuje a že s těmito změnami je třeba počítat a zařídit se podle toho. Při zkoumání přírody budou nacházet různé živočichy v různých stádiích vývoje, které nebudou hubit, naučí se zbytečně přírodu neničit, protože k ní budou mít kultivovaný vztah.

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo (biologická)

- Zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla
- Vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika (psychologická)

- Záměrně se soustředit a udržet pozornost
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- Naučit se nazpaměť krátké texty, záměrně si zapamatovat a vybavit
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním
- Zachytit a vyjádřit své prožitky

Dítě a ten druhý (interpersonální)

- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, učit se přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem
- Spolupracovat s ostatními

Dítě a svět (enviromentální)

- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- Všímat si změn a dění v nejbližším okolí
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat

- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se lidé chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Navrhované okruhy témat:

- vytváření kladného vztahu k živé i neživé přírodě, pozorování v přírodě, výlety do přírody, ochrana přírody, ekologická a enviromentální výchova
- mít povědomí o existenci planety - ochrana životního prostředí, pochopení vzájemných vazeb v konkrétním životním celku (ekosystému), sounáležitost mezi živou x neživou přírodou, lidmi, planetou
- třídění odpadu, odpadky v přírodě, recyklace papíru, plastů
- počasí a jeho proměny v jednotlivých ročních obdobích, rozmanitosti a rozmary počasí, seznamování s pranostikami, předpovědi počasí, chování a oblékání v závislosti na počasí, počasí v různých podnebních podmínkách, vznik přírodních jevů, sáňkování, bobování, stavění sněhuláka, hry se sněhem pouštění draků – drakiáda, charakteristické znaky jednotlivých ročních období – jaro, léto, podzim, zima
- pokusy – pokusy se sněhem, s ledem, s vodou, s hlinou, s rostlinami, s vajíčky
- hmyz a pavouci – beruška, vážka, mravenec - mraveniště, motýl, brouci, světluška, včela – pilný jako včela, včelařství, med, škodlivý hmyz, nebezpečný hmyz
- ptáci – hnízda, vajíčka, odlétání do teplých krajín, návrat z teplých krajín, ptáci na krmítku, ptáci v lese, peří, hlasy ptáků
- vodní svět sladkovodní – ryby, žáby, mloci, raci, čápi, vydry, vodní svět sláný – život v mořích a oceánech – delfíni, chobotnice, medúzy, velryby, žraloci
- houby – jedlé a jedovaté, sběr hub a houbaři, mechy, lišejníky, mechy

- zvířata v lese, ve vodě, na louce, na poli, na různých kontinentech, exotická zvířata, zvířata v Zoo, polární krajiny
- domácí zvířata a jejich mláďata – názvy mláďat, užitek, zodpovědnost za zvířata, výlet na farmu
- příprava zvířat na zimu, zvířata v zimě, zimní spánek, probouzení přírody na jaře
- potravní řetězce a vztahy, ochranné zbarvení, stopy zvířat, ohrožené druhy zvířat, noční zvířata
- povolání – myslivec, hajný, ošetřovatel v zoo, veterinář, prodavač ve zverimexu, chovatel dobytka, včelař, rybář, pastevec, sokolník
- ovoce a zelenina – poznávání, seznamování se zahradnickými pracemi, náradím a náčiním, zavírání zahrady, odemykání zahrady, jablíčkový den, bramborová olympiáda, pečené brambory, ochutnávky, drobné vaření – spolupráce se školní kuchyní - mrkvová buchta, zeleninové jednohubky, štrúdl, ovocný koláč, zeleninový a ovocný salát, zeleninové pomazánky, záhon s ovocem a zeleninou
- keře a stromy, les – struktura kůry, poznávání stromů, listy, proměna stromů v jednotlivých ročních obdobích, lesní plody – jahody, borůvky, ostružiny, maliny, šišky, žaludy, bukvice, kaštiny, šípky, jeřabiny, domečky pro lesní skřítky
- landart, výroba hraček z přírodnin
- bylinky – poznávání, pěstování, ochutnávka, čich, sušení bylin, bylinkové čaje, herbář
- květiny na jaře (charakteristické znaky jara), v létě, na podzim, setí semínek
- jedlá semínka – obilí, luštěniny, od zrníčka k chlebu, přebírání a třídění, dožínky, semínka - klíčení
- rozdíly mezi živou a neživou přírodou, význam slunce, vody, půdy, vzduchu pro náš život, písek a kámen, slunce a stín

- jedovaté rostliny a jedovatí živočichové
- koloběh vody, cesta vody od pramene k moři, skupenství vody
- výukové programy středisek ekologické výchovy, školní ekologické projekty
- významné a mezinárodní dny – Světový den lesů, Světový den vody, Mezinárodní den ptactva, Den Země, Mezinárodní den ptačího zpěvu, Světový den stěhovavých ptáků, Evropský den národních parků, Světový den oceánů, Světový den životního prostředí, Den stromů, Mezinárodní den hor, Den Slunce, Mezinárodní noc pro netopýry

Pedagogové mohou využít širokou škálu nabídky pro zpracování nejen krátkodobých či dlouhodobých témat v rámci integrovaného bloku, ale např. i pro různé projektové dny během celého roku. Předpokládá se provázanost i s ostatními integrovanými bloky.

4. OSLAVY, ZVYKY A TRADICE

Charakteristika

Děti znají množství svátků a jevů, mají je rády, berou je jako samozřejmou součást života, neznají však jejich počátek. Připomínání výročí a dnů významných v českém i světovém kontextu dětem umožní objevit příběhy vzniku věcí a jevů, které jsou jim důvěrně známé a které mají rády, a zároveň jde o příležitost, jak dětem přiblížit dosud vzdálenější témata.

Většina tradičních zvyků dnes ztratila svou magickou povahu, přenesla se do polohy čisté zábavy a hry. Nahradily je jiné zvyky, ale tradiční obyčeje si však stále podržely schopnost být pojivém společenosti. Pro děti si ovšem tradiční svátky a zvyky svou magickou povahu stále podržely, neboť děti žijí v magickém světě.

Všichni máme svůj vlastní vnitřní lidský čas. Jsou to naše prožitky s kalendářem, který je spojený s pamětí národa a zděděnými zvyky předků. Patří k němu tradice, předkřesťanské a křesťanské svátky, lidové hry a slavnosti, poutě, výroční obyčeje, pohádky, říkadla a hádanky, pranostiky, písňe a tance.

V naší běžné řeči se často vyskytují úsloví, která mají svůj původ v bibli. Dříve jim všichni na rozdíl od současné doby rozuměli a chápali jejich význam. S biblickými příběhy se setkáváme úplně všude – na obrazech, v hudbě, v pohádkách i v básních. Některé příběhy zlidověly a staly se součástí běžné komunikace.

To, že se dítě setkává s národními oslavami, zvyky, rituály již v mateřské škole, usnadňuje toto porozumění a přijetí především díky hravosti a zábavnosti, se kterou jsou tyto oslavy dětem předkládány a spojovány. Díky hrám a činnostem je dětem umožněno porozumět filosofii svátku na úrovni jejich věku, přijmout ji a těšit se na další opakování, které již bude bohatší o předchozí poznání a setkání s čímsi známým a příjemným. Oslavy a rituály nás spojují, pomáhají vzájemnému pochopení a respektování a tím vytvářejí prostor pro život v multikulturní společnosti.

Pedagogové mohou využít širokou škálu nabídky pro zpracování nejen krátkodobých či dlouhodobých témat v rámci integrovaného bloku, ale např. i pro různé projektové dny během celého roku. Předpokládá se provázanost i s ostatními integrovanými bloky.

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika (psychologická)

- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, ve vhodně formulovaných větách
- Porozumět slyšenému
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)
- Ve známých a opakujících se situacích, kterým rozumí, se snažit ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- Uvědomovat si svoje možnosti a limity
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)
- Uvědomovat si svou samostatnost, orientovat se ve skupině
- Podílet se na organizaci hry a činnosti
- Vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost i její dokončení
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky

- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí, snažit se ovládat své afektivní chování

Dítě a ten druhý (interpersonální)

- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je

Dítě a svět (enviromentální)

- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim

Navrhované okruhy témat:

- ožívování lidových tradic a zvyků, seznamování se starými zvyky, tradicemi
- přísloví a pranostiky
- oslava narozenin a svátků
- Tříkrálová koleda, Masopust, Hromnice, Zabijačka, Svatý Valentýn, Popeleční středa, Vynášení zimy – Morena, Květná neděle, Apríl, Velikonoce – velikonoční osení, velikonoční hrkání – zvony odletěly do Říma, velikonoční beránek, jidášky, pomlázka, velikonoční vajíčka, jízda králů, Pálení čarodějnic – Filipojakubská noc, Venkovské Máje, Den matek, Svatojánská noc, Loučení se školkou, Dožínky, Svatý Václav, Posvícení, Vinobraní, Dušičky a Halloween, Svatý Martin, Věštby svatého Ondřeje, Advent – význam, adventní věnec, adventní kalendář, Nadílka svaté Barbory – větvičky barborky, Mikuláš, Obchůzka svaté Lucie, Vánoce – koledy, zvyky, vánoční pohádky, obdarování druhých, vánoční kapr, betlém, Štědrý den, Svatoštěpánská koleda, Silvestr, Slunovrat, jarní a podzimní rovnodennost
- Významné a mezinárodní dny, dny vzniku rozmanitých věcí - Den gumových medvídků, Den lízátek, Světový den UFO, Mezinárodní den dětí, Světový den oceánů, Mezinárodní den rodiny, Den moře, Mezinárodní den ptačího zpěvu, Uklidme svět,

Evropský den bez aut, Evropská noc pro netopýry, Den, kdy vznikl Myšák Mickey, Mezinárodní den Země, Mezinárodní den zvířat, Mezinárodní den nevidomých, Den stromů, Den hasičů, Světový den úrazů, Světový den knihy, Den slunce, Den otevírání studánek, Světový den vrbů, Světový den lesů, Světový den vody, Světový den bez aut

- pověsti a pověry – Praotec Čech, Silný Bivoj, Libuše a Přemysl, Blaničtí rytíři

Pedagogové mohou využít širokou škálu nabídky pro zpracování nejen krátkodobých či dlouhodobých témat v rámci integrovaného bloku, ale např. i pro různé projektové dny během celého roku. Předpokládá se provázanost i s ostatními integrovanými bloky.

9. EVALUACE

Třídní program vyhodnocujeme v pololetí a na konci roku.

Spolupráci s rodiči také dvakrát za rok.

Rozvoj osobnosti dítěte – 3x za rok postup znalostí, 2x za rok celkový rozvoj.

Výchovně vzdělávací proces:

Podtémata vyhodnocujeme po týdnu do tabulky s těmito kritérii:

1. Bylo téma zajímavé?
2. Byla u dětí rozvíjena samostatnost?
3. Byla rozvíjena osobnost a schopnost učení?
4. Splnilo téma záměr pedagoga?
5. Byla splněna spolupráce s rodiči?

Pedagogická oblast:

- základní podmínky každého dílčího motivačního bloku:

1. vychází ze ŠVP, prožitků dětí, jejich zájmu a pedagogického záměru učitelky
2. přispívá k rozvoji skupiny, obohacuje prožívání dětí v MŠ
3. umožňuje rozvoj každého jednotlivého dítěte a to ve všech oblastech na různých úrovních
4. je prostředkem ke vzdělání dětí, napomáhá jejich osobnímu uvědomění
5. počítá se změnou, pružně reaguje na podněty a přání dětí, rodičů.

Proto činnosti realizované v dílčím tematickém bloku učitelka hodnotí jak z hlediska souladu s rámcovým i školním vzdělávacím programem, tak zejména z pohledu přínosu pro děti. To je nejdůležitějším aspektem a podkladem pro její další práci.

KDO	CO A JAK	JAK ČASTO	FORMA
Obě učitelky	Motivační blok Zájem dětí, přínos pro rozvoj skupiny Spolupráce-prožívání, rozvoj her, Co se povedlo, proč, Co se nezdařilo, proč Návrhy na příště	1x měsíčně	Hodnoticí list
Obě učitelky ředitelka	Soulad TVP a ŠVP Akce školy Zapojení rodičů, Bezpečnost, zdraví, klima a podmínky	Po skončení integrovaného bloku	Ústně + poznámky pro hodnocení a zpráva školy
Obě učitelky ředitelka	Rozvoj dětí Zápisy z pozorování, posuny ve vývoji	2x ročně	Zápis do složky: Diagnostika dítěte
Každá učitelka ředitelka	Vlastní pedagogická práce: metody, postupy, dovednosti, znalosti, aplikace nových poznatků, vzájemná pomoc, spolupráce	Průběžně zároveň s hodnocením motivačního bloku	Vnitřní hodnocení: diskuze s ředitelkou MŠ

Oblast spolupráce s rodiči:

KDO	CO A JAK	JAK ČASTO	FORMA
Učitelky ředitelka	Náměty rodičů k práci v MŠ Zapojení rodičů do činnosti MŠ, schůzky, akce, drobné sponzorství	průběžně	Ústně písemně